

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Jiří Vlček

Název práce: Reflexe severoirského konfliktu v Rudém právu v letech 1970 až 1975

Jméno oponenta práce: Vojtěch Halama

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	2
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	3

Stručné hodnocení:

Za hlavní primární pramen si autor zvolil Rudé právo, pozitivně lze vnímat využití zápisů z jednání britského parlamentu a několika materiálů z internetového archivu CAIN. Co se týče sekundární literatury věnující se severoirskému konfliktu, práce se výrazně opírá o historickou studii *Northern Ireland: A Chronology of the Troubles, 1968-1999* z roku 1999, částečně využívá další dílčí studie. Sekundární literaturu věnující se československému tisku či dalším relevantním tématům práce neobsahuje. Zhodnocení pramene, sekundární literatury a současného stavu bádání v práci chybí. Na téma reflexe severoirského konfliktu v československém tisku v minulosti vznikla řada závěrečných prací dostupných online, které autor nijak neadresuje.¹

¹ Např. STRAKA, Michal. *Severoírský konflikt v československých médiích v letech 1948 - 1989*. Bakalářská práce (Bc.)--Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, 2021; DOBROVODSKÝ, Martin. *Protestní hladovka severoirských vězňů v roce 1981 pohledem dobového československého tisku*. Bakalářská práce (Bc.)--Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, 2013; NOVOTNÝ, Michal. *Konflikt v Severním Irsku a jeho ohlas v ČSSR v 60. a 70. letech 20. století*. Diplomová práce (Mgr.)—Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta filozofická, 2014.

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	2
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	2

Stručné hodnocení:

Autor původní téma práce zúžil, což považuji za dobrý krok, přestože jej už neprovedl oficiálně v SISu. Cíle nejsou explicitně formulované (kromě abstraktu, viz níže), ale text je alespoň obecně implikuje.

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	2
3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	2

Stručné hodnocení:

Autor zvolil čistě chronologickou strukturu, což nemusí být zejména v případě bakalářské práce na škodu. Neočíslované kapitoly *Analýza* a *Limity* by měly být součástí úvodu. Úvod a závěr příliš nesplňují nároky na závěrečnou práci (rozepsáno níže).

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	3
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	3

Stručné hodnocení:

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Vědeckou analýzu často přebíjí snaha vyvracet skutečné i domnělé dezinformace ve zkoumaných textech (rozepsáno níže). Analýza často klouže po povrchu, v řadě případů se věnuje vyloženě marginálním problémům, naopak málo hledá (natož vysvětluje) zobecňující tendence.

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	2
5.2 Použitá terminologie	2

Stručné hodnocení:

Práce je psána dostatečně akademickým, text má potenciál být plynulejší. Často však obsahuje nejasné, matoucí či přímo zavádějící formulace (viz níže), často obsahuje stylistické chyby. Co se týče užití terminologie, u práce zaměřené na užití termínů a (dez)interpretací v písemném primárním prameni bych očekával mnohem větší snahu ohlídat kvalitu, správnost a jednoznačnost vlastního psaného textu a vysvětlování termínů v něm užitých.

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Jiří Vlček si zvolil za téma obraz Irska a severoirského konfliktu v Československu v 70. a 80. letech minulého století (dle oficiální informace ze SISu), které následně zúžil na reflexi severoirského konfliktu v Rudém právu v letech 1970–1975 (dle názvu předložené práce). Zúžení byl dobrý krok a výsledné téma je vhodné pro rozsah i charakter bakalářské práce.

Jaké jsou její cíle a teze práce, to se však čtenář dozví pouze z abstraktu. Úvod a závěr, oba v délce jednoho odstavce, jsou velmi slabé a tyto stěžejní informace neobsahují. Úvod je spleeninou několika faktografických informací o Severním Irsku před rokem 1970, z nichž některé jsou přinejmenším sporné a vyžadovaly by odkazy na sekundární literaturu (např. je na hlubší debatu, zda byla nedostatečná rychlost reforem hlavní příčinou vypuknutí konfliktu atd.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

– str. 8), jiné jsou vyloženě nerelevantní (přehled premiérů). Úvod do dalších relevantních témat, zejména týkajících se Rudého práva a kontextu, ve kterém byly zkoumané články psané, zde chybí, stejně tak jakékoliv představení dosavadního stavu výzkumu či sekundární literatury. Kapitola *Analýza*, která se dá považovat za logickou část úvodu, alespoň přibližuje metodu výběru a třídění analyzovaných článků. Závěr stručně shrnuje některé obecné poznatky, ale měl by být mnohem robustnější a explicitnější – je třeba si uvědomit, že je to často jediná část práce, kterou si náhodný čtenář prohlédne. Tím, že práce nepředkládá jasně formulované cíle ani jasně formulované závěry, její kvalita výrazně upadá, zajímavé poznatky zůstávají ukryty (a často nevysvětleny) poněkud nahodile v hlavním textu.

Ze samotného textu je patrné, že hlavním cílem autora byla kvalitativní analýza článků o severoirském konfliktu ve zvoleném periodiku, a to s důrazem na užití termíny a nepřesnost podávaných informací. Je paradoxem, že samotná práce se v tomto směru dopouští přešlapů v podstatě neustále a s určitou nadsázkou lze říci, že budoucím badatelům možná sama poslouží jako zajímavý primární pramen při zkoumání (dez)intepretací severoirského konfliktu v současné České republice. Doporučuji vysvětlovat všechny užití termíny či v některých případech i důvod jejich specifického užití (Ulster vs. Severní Irsko nebo Derry vs. Londonderry, nebo i jen samotný termín „The Troubles“, který autor v této anglické podobě používá zejména v první polovině práce stejně jako další anglicismy – viz internments (str. 16), direct rule (str. 24) a další). Doporučuji vždy vysvětlovat poprvé použité názvy a jména a uvést do závorky zkratku, pokud bude nahrazovat celý název v dalším textu. Takto se například na str. 10 zničehonic objevují „*pochody NICRA*“ předpokládající, že čtenář ví, o čem je řeč; obecně jde o jev prostupující celou práci. Autor se zřejmě snažil na tyto aspekty myslet (viz seznam zkratek, někdy vysvětlující poznámky pod čarou apod.), ale důkladnou revizi celé práce už neučinil.

Dále, řada formulací v textu je zavádějících nebo matoucích. Např. v úvodu věta „[...] jednalo se o anglické a skotské osadníky, kteří byli později souhrnně nazýváni *ulsterští Skotové*“ působí, jako by označení „ulsterští Skotové“ (*Ulster Scots*) popisovalo unionistickou komunitu jako celek, jde přitom o minoritní identitu uvnitř této komunity. Někdy dochází k vyloženě

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

chybnému užití termínů, například již při představování dvou hlavních severoirských komunit (jako republikáni se v severoirském kontextu označují zastánci radikálního křídla, měl zde být použit termín nacionalisté – str. 9), či faktografickým přešlapům (je pravda, že Ian Paisley nebyl členem Ulsterské unionistické strany, v roce 1970 však ještě nebyl ani členem Demokratické unionistické strany, neboť tu založil až o rok později – str. 15). V neposlední řadě nemohu souhlasit s tím, že „původcem problémů Severního Irska je právě rozdílné vyznání jeho obyvatel“ (str. 28) či že násilnosti „byly motivovány především nábožensky“ (str. 23), natož že „strany se věnují spíše náboženským prvkům populace“ (str. 25), i když zde jde asi jen o nešikovnou formulaci. Pokud by chtěl autor argumentovat, že je konflikt náboženský, bylo by potřeba tvrzení podložit odpovídající sekundární literaturou, ta se nicméně shoduje na tom, že konflikt je v jádru etnicko-politický a konfesní příslušnost platí pouze za symbolicky výrazný prvek jinak spíše etnicko-politických identit obou komunit.² Osobně mě tyto přešlapy mrzí i z toho důvodu, že autor absolvoval můj předmět *Moderní irské dějiny v evropském kontextu*, ve kterém jsem kladl na příčiny, terminologii a symbolickou/ideologickou rovinu konfliktu zvláštní důraz.

Co se týče samotné analýzy, autor místy poukazuje na zajímavé tendence v informování o konfliktu (zveličování role Komunistické strany Irska, důraz na imperialismus Velké Británie apod.). Častěji se však nechává zlákat ke kritice pisatelů článků a k uvádění skutečných i domnělých dezinformací na pravou míru, což je sice lidsky pochopitelné, ale z badatelského hlediska spíše na překážku. Bohužel nedostál svému prohlášení v abstraktu, že práce již vychází z předpokladu Rudého práva jakožto stranického orgánu KSČ zprostředkovávajícího ideologicky zabarvený pohled na konflikt, a analýza často zůstává u snahy dokazovat jeho „neobjektivnost a zaujatost“ (str. 26). Práci by prospělo jasnější zaměření na identifikaci obecných tendencí a jejich obsáhlý a jasně formulovaný přehled v závěru. Snaha obnažit zaujatost pisatele je místy někdy poněkud samoúčelná, například obě „nepřesnosti“ identifikované ve vybrané větě článku *Neklidné Irsko* (str. 12) jsou marginální a diskutabilní

² Například DIXON, Paul, *Northern Ireland. The Politics of War and Peace*, Basingstoke, 2008, s. 1–55; MCGARRY, John – O’LEARY, Brendan, *Explaining Northern Ireland*, Oxford/Cambridge, 1995 apod.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

(autor přitom přehlíží zajímavou frázi „nespokojenost obyvatelstva“, jejímž prostřednictvím je katolická/nacionalistická menšina zaměněna za obyvatelstvo jako celek). Jindy je argumentace vyloženě slabá, například v případě odvolávání se na celkové statistiky úmrtí během celého konfliktu (navíc převzaté z poněkud amatérské webové stránky) při posuzování počtů úmrtí katolíků v jeho prvních čtyřech letech (str. 36–37) či v případě pokusu o vyvrácení (víceméně bezvýznamného) prohlášení mluvčí armády, že přepadení skladu v Maghelfartu byla „největší loupež v historii Severního Irsku“ (str. 44). U některých pasáží není jasné, zda jde o názor autora či analyzovaného článku (například téma diskriminace katolíků na str. 37). Některá zjištění jsou naopak zajímavá a zasloužila by si rozvést, například analýza užití termínů „extremisté“, srovnání reportovaného a skutečného obsahu projevu Merlyna Reese (str. 40) či poukázání na časté chyby v přepisu jmen (str. 22 – lékař MacLean/McClean, mimochodem stejně tak je očividný překlep ve jméně Doberty/Doherty zmíněném v předchozím odstavci na stejné straně), které mimochodem mohou sloužit jako indikátor, že některé nepřesnosti nejsou úmyslné či nemají ideologické důvody.

Poznámkový aparát vypadá víceméně dobře, bylo by však dobré přidat poznámku pod čarou na konec každé přímé citace, nebo alespoň poslední citace stejného zdroje v odstavci (namátkou str. 40, 43 atd.). Rovněž by bylo dobré přidávat odkazy na prameny k tvrzením, která ve čtenáři vzbuzují nutkání ověřit si jejich pravost ve stejném duchu, jako to dělá autor analýzy s články Rudého práva, například „obě smrti byly zaviněny Irskou republikánskou armádou“ (str. 30). Co se týče sekundární literatury, autor se opírá především o jednu starší monografii doplněnou dílčími studii. Bohužel však, jak jsem zmínil výše, nereflektuje jiné závěrečné práce, které se vnímáním severoirského konfliktu v československém tisku věnovaly.

Tak či tak autor podle mého soudu předložil koherentní akademický text, který alespoň v hrubých rysech požadavky bakalářské práce splňuje. Prokázal schopnost kriticky pracovat s primárními prameny i sekundární literaturou a víceméně řádně je citovat. Z textu je patrná autorova orientace v tématu (s jejím zprostředkováním už je to horší). Mnohé nedostatky by se

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

snad daly vychytat častější konzultací se školitelem. Práci ještě lze doporučit k obhajobě, navrhuji známku *dobře*.

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

Jaké tedy byly hlavní tendence reportáží Rudého práva o dění v Severním Irsku a čím byste je vysvětlil?

Jak a proč Rudé právo interpretovalo příčiny konfliktu v Severním Irsku?

Navržená známka: dobře

Datum: 2. 9. 2023

Podpis: Mgr. Vojtěch Halama